

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права

 Юрій МУДРИК

021 вересня 2024 року

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Адміністративне судочинство України**
 Освітньо-професійна програма **Право**
 Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Таблиця 1 – Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач	Когут Ольга Володимирівна
Профайл викладача	https://pravo.khmnu.edu.ua/profesorско-vykladatskyj-sklad/
Е-маїл викладача	kohutOl@khmnu.edu.ua kogut.ovhm@gmail.com
Контактний телефон	0688214460
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5919
Консультації	Очні: середа, 14.30 – 15.30, 4-416 онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Таблиця 2- Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
В	Д	3	6	4	120	45	30		15		75			+	

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство України» є однією із вибіркових дисциплін у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна покликана сформувати у студентів систему теоретичних знань в галузі судового захисту прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин. В рамках цієї навчальної дисципліни передбачається вивчення сутності адміністративної юстиції, принципів адміністративного судочинства, організації адміністративного судочинства та юрисдикції адміністративних судів, адміністративно-процесуального статусу учасників судового процесу, загального змісту позовного провадження та особливостей провадження в окремих категоріях справ, перегляду та виконання судових рішень в адміністративних справах. Дисципліна викладається для студентів денної форми здобуття освіти юридичної спеціальності. При викладанні використовуються активні і творчі форми проведення занять, зокрема лекції (з використанням методів проблемного навчання та комп'ютерної презентації); усне опитування та вирішення задач на практичних заняттях, тестування, самостійна робота (в т.ч. виконання індивідуальних завдань).

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: вивчення чинного судового адміністративно-процесуального законодавства України, поняття та принципів судового адміністративного процесу, питань теорії та практики адміністративного судочинства, організації адміністративних судів.

Завдання дисципліни: формувати у студентів здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: адміністративне право і адміністративне процесуальне право, здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування, здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **пояснювати** природу та зміст основних правових явищ і процесів; **застосовувати** набуті знання у різних правових ситуаціях, **виокремлювати** юридично значущі факти і **формувати** обґрунтовані правові висновки; **готувати** проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; **надавати консультації** щодо можливих способів захисту прав і інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	
1.	Т.1.Адміністративна юстиція як інститут судового захисту	Т.1. Адміністративна юстиція як інститут судового захисту	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 1.	6	[1; 2; 3, с.12-33; 4, с.11-51; 5, с.15-22; 8]
2.	Т.2. Принципи адміністративного судочинства	Тема 2. Принципи адміністративного судочинства	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 2	6	[1; 2; 3, с.26-33; 4, с.60-67; 5, с.44-59; 6; 8]
3.	Т.3. Організація адміністративного судочинства та юрисдикція адміністративних судів (ч.1)	Т.3 Організація адміністративного судочинства та юрисдикція адміністративних судів	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 3 (ч.1).	5	[2; 3, с.104-146; 4, с.171-214; 8; 9]
4.	Т. 3. Організація адміністративного судочинства та юрисдикція адміністративних судів (ч.2)		Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 3 (ч.2).	5	[2; 3, с.34-76; 4, с.214-249; 5, с.78-90; 8; 9]
5.	Т. 4. Учасники судового процесу (ч.1)	Т.4. Учасники судового процесу	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 4 (ч.1).	5	[2; 3, с.77-85; 4, с.281-301; 5, с.128146; 6-8]
6.	Т.4. Учасники судового процесу (ч.2)		Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 4 (ч.2)	5	[2; 3, с.86-104; 4 с.301-306; 5, с.147-152; 6-8]
7.	Т.5. Позовне провадження (ч.1)	Т.5. Позовне провадження (ч.1, 2, 3)	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 5	5	[2; 3, с.147-177; 4, с.347-475; 8]
8.	Т.5. Позовне провадження (ч.2)				
9.	Т.5. Провадження в адміністративному суді першої інстанції (ч.3)				
10.	Т.6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (ч.1)	Т.6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ. (ч.1,2)	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 6	4	[2; 3, с.178-184; 4, с.476-490; 6-8]

			(ч.1)		
11.	Т.6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (ч.2)		Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 6 (ч.2)	4	[2; 3, с.184-193; 4, с.490-500; 6-8]
12.	Т.6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (ч.3)	Т.6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (ч.3)	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 6 (ч.3)	4	[2; 3, с.198-215; 4, с.500-519; 6-8]
13.	Т.7. Перегляд судових рішень (ч.1)	Т.7. Перегляд судових рішень (ч.1,2)	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 7 (ч.1)	6	[2; 3, с.216-229; 4, с.520-577; 5, с.337-365; 6-8]
14.	Т.7. Перегляд судових рішень (ч.2)		Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 7 (ч.2)	5	[2; 3, с.229-237; 4, с.577-596; 5, с.384-398; 6-8]
15.	Т.8. Виконання судових рішень в адміністративних справах	Т.8. Виконання судових рішень в адміністративних справах	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по темі 8	10	[2; 3, с.238-246; 4, с.616-628; 6-8]

Примітка: * Лекції проводяться кожен тиждень, а практичні заняття - через тиждень по дві години

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою загальних вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинним Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі. Якщо заняття пропущено без поважної причини, то студент повинен перездати пропуск і отримати оцінку не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації чи підсумкового заходу. При вирішенні практичних завдань, які потребують використання нормативно-правових актів, студенти можуть користуватись власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання і зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Індивідуальні завдання передбачаються у формі таких індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ): розробка комп'ютерної презентації щодо особливостей позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ; складання тестів по одній з тем семінарського заняття. Тематика комп'ютерних презентацій міститься в робочій програмі навчальної дисципліни. Форма і тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на першому практичному занятті. Виконані ІНДЗ прикріплюються окремим файлом у модульному середовищі та оцінюються викладачем, а також презентуються на практичних заняттях.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною шкалою**. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання студентом

відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; виконання завдань для самостійної роботи.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальна робота	Підсумковий контроль
V семестр			
Практичні заняття	Тестовий контроль	Індивідуальне завдання	Залік за рейтингом
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 8)	ТК	1	
ВК:..... 0,6	0,2	0,2	

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці:

Сума балів за тестові завдання	0–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу (аудиторна робота, індивідуальна робота, тестування, залік). Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці:

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії	
		Оцінка	Критерії
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання для самостійного контролю

1. Поняття та ознаки адміністративного судочинства.
2. Завдання адміністративного судочинства та відмінність його від інших видів судочинства.
3. Принципи адміністративного судочинства: поняття, види, значення.
4. Зміст принципу верховенства права.
5. Характеристика принципу рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

6. Аналіз принципів гласності і відкритості судового процесу та його повного фіксування технічними засобами.
7. Характеристика принципів змагальності сторін, диспозитивності та офіційного з'ясування всіх обставин у справі.
8. Аналіз принципу обов'язковості судового рішення.
9. Характеристика принципу забезпечення права на апеляційний перегляд справи.
10. Аналіз принципу забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом.
11. Характеристика принципу розумності строків розгляду справи судом.
12. Аналіз принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами.
13. Характеристика принципу відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб, на користь яких ухвалене судове рішення.
14. Предмет адміністративної юрисдикції.
15. Підсудність адміністративних справ: поняття, види.
16. Поняття та класифікація доказів в адміністративному судочинстві.
17. Поняття та види судових експертиз.
18. Види та порядок обчислення строків в адміністративному судочинстві.
19. Судові виклики, повідомлення та порядок їх надсилання.
20. Поняття адміністративної процесуальної правосуб'єктності (право- і дієздатності).
21. Класифікація учасників судового процесу.
22. Права та обов'язки учасників справи.
23. Права та обов'язки сторін.
24. Права та обов'язки третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору.
25. Права та обов'язки третіх осіб, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору.
26. Завдання участі у справі представника та вимоги до особи, яка може бути представником.
27. Суб'єкти права на звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом.
28. Адміністративний позов: поняття, форма, зміст.
29. Відкриття провадження в адміністративній справі.
30. Поняття і завдання підготовки адміністративної справи до судового розгляду.
31. Поняття, мета і порядок проведення попереднього судового засідання.
32. Судовий розгляд справи у судовому засіданні.
33. Судовий розгляд справи у письмовому провадженні.
34. Порядок дослідження доказів.
35. Судові дебати.
36. Залишення позовної заяви без розгляду.
37. Судові рішення: поняття, види та порядок ухвалення.
38. Спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності.
39. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій.
40. Особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців.
41. Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності.
42. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби.
43. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами суб'єктів владних повноважень про обмеження щодо реалізації права на мирні зібрання.
44. Завдання апеляційної інстанції.
45. Загальна характеристика апеляційного провадження.
46. Суб'єкти та предмет апеляційного оскарження.
47. Порядок і строки апеляційного оскарження.
48. Вимоги до апеляційної скарги.
49. Апеляційний розгляд та ухвалення судового рішення.
50. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на постанову суду.
51. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду.
52. Судові рішення суду апеляційної інстанції.
53. Завдання та суд касаційної інстанції.
54. Суб'єкти касаційного оскарження.
55. Порядок і строки касаційного оскарження.
56. Вимоги до касаційної скарги.
57. Касаційний розгляд та ухвалення судового рішення.
58. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.
59. Судові рішення суду касаційної інстанції.
60. Перегляд судових рішень за виключними обставинами.
61. Підстави для провадження за виключними обставинами.

62. Порядок провадження за виключними обставинами.
63. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами.
64. Підстави для провадження за нововиявленими обставинами.
65. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.
66. Види судових рішень за наслідками провадження за нововиявленими обставинами.
67. Судові рішення в адміністративних справах та особливості їх виконання.
68. Набрання законної сили постановами та ухвалами суду першої інстанції.
69. Набрання законної сили постановами та ухвалами судів апеляційної та касаційної інстанції.
70. Постанови суду, які виконуються негайно.
71. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.
72. Звернення судових рішень в адміністративних справах до примусового виконання.
73. Примирення сторін у процесі виконання.
74. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення.
75. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.
76. Характеристика заходів процесуального примусу, що застосовуються в адміністративному судовому процесі.

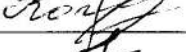
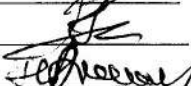

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Верховна Рада. України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. *Верховна Рада. України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Адміністративне судочинство: навчальний посібник / за заг. ред. проф. О.П. Рябченко. 2-ге вид., перер. і доп. Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна. 2014. 304 с. URL: <http://diplomvkarmane.org.ua/media/diplom/files/pages/rabchenko.pdf>
4. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / Ковалів М.В., Гаврильців М.Т., Стахура І.Б. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 596 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/210/1/admin%20sydoc.pdf>
5. Адміністративне судочинство : підруч. для здобувачів вищ. освіти / [В. В. Мартиновський, Ю. В. Мех, В. Я. Настюк та ін.] ; за заг. ред. Р. В. Шаповала. Харків : Право, 2023. 432 с

Додаткова

6. Адміністративне судочинство. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Центр навчальної літератури. 2020. 186 с.
7. Адміністративне судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки / Упорядники: К.І. Чижмарь, Д.В. Журавльов. К.: Центр учбової літератури, 2018. 152 с.
8. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / За заг. ред. С.В. Петкова. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
9. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року. *Верховна Рада. України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Викладач _____ Ольга КОГУТ
 Гарант _____ Степан КРАВЧУК
 Завідувач кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК